DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

11. december 2007 *

I sag C-161/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Krajský soud i Ostrava (Den Tjekkiske Republik) ved afgørelse af 10. marts 2006, indgået til Domstolen den 24. marts 2006, i sagen:

**Skoma-Lux sro**

mod

**Celní ředitelství Olomouc,**

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts og A. Tizzano samt dommerne R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, P. Lindh, J.-C. Bonichot (refererende dommer), T. von Danwitz og A. Arabadjiev,

* Processprog: tjekkisk.

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: fuldmægtig J. Swedenborg,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 26. juni 2007,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Skoma-Lux sro ved advokat P. Ritter

— den tjekkiske regering ved T. Boček, som befuldmægtiget

— den estiske regering ved L. Uibo, som befuldmægtiget

— den lettiske regering ved K. Bārdiņa og R. Kaskina, som befuldmægtigede

— den polske regering ved E. Ośniecka-Tamecka, M. Kapko og M. Kamejsza, som befuldmægtigede

— den slovakiske regering ved J. Čorba, som befuldmægtiget

— den svenske regering ved A. Kruse og A. Falk, som befuldmægtigede,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J. Hottiaux, M. Šimerdová og P. Aalto, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. september 2007,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 58 i akten vedrørende vilkårene for Den Tjekkiske Republiks, Republikken Estlands, Republikken Cyperns, Republikken Letlands, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken Maltas, Republikken Polens, Republikken Sloveniens og Den Slovakiske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Den Europæiske Union (EUT 2003 L 236, s. 33, herefter »tiltrædelsesakten«), i medfør af hvilken Den Tjekkiske Republik blev medlem af Den Europæiske Union den 1. maj 2004.

2 Anmodningen er blevet fremsat i en sag mellem Skoma-Lux sro (herefter »Skoma-Lux«) og Celní ředitelství Olomouc (tolddirektoratet i Olomouc, herefter »tolddirektoratet«) vedrørende en bøde, som Skoma-Lux var blevet pålagt for

overtrædelser af toldbestemmelserne, som selskabet anførtes at have begået mellem marts og maj 2004. Skoma-Lux har i denne sag gjort gældende, at tolddirektoratet ikke i forhold til selskabet kunne støtte ret på fællesskabsregler, som endnu ikke var blevet offentliggjort på tjekkisk i *Den Europæiske Unions Tidende*.

## Retsforskrifter

### *Fællesskabsbestemmelser*

#### Tiltrædelsesakten

3 Tiltrædelsesakten udgør en integrerende del af traktaten mellem Kongeriget Belgien, Kongeriget Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Den Hellenske Republik, Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Irland, Den Italienske Republik, Storhertugdømmet Luxembourg, Kongeriget Nederlandene, Republikken Østrig, Den Portugisiske Republik, Republikken Finland, Kongeriget Sverige, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland (medlemmer af Den Europæiske Union) og Den Tjekkiske Republik, Republikken Estland, Republikken Cypern, Republikken Letland, Republikken Litauen, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Polen, Republikken Slovenien og Den Slovakiske Republik om Den Tjekkiske Republiks, Republikken Estlands, Republikken Cyperns, Republikken Letlands, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken Maltas, Republikken Polens, Republikken Sloveniens og Den Slovakiske Republiks tiltrædelse af Den Europæiske Union (EUT 2003 L 236, s. 17) og fastsætter tiltrædelsesvilkårene og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Unionen, og som denne tiltrædelse indebærer.

4 Tiltrædelsesaktens artikel 2 har følgende ordlyd:

»Fra tiltrædelsesdatoen er bestemmelserne i de oprindelige traktater og de retsakter, der er vedtaget af institutionerne og Den Europæiske Centralbank før tiltrædelsen, bindende for de nye medlemsstater og gælder i disse stater på de vilkår, som er fastsat i disse traktater og i denne akt.«

5 Det bestemmes i tiltrædelsesaktens artikel 58:

»De tekster til de af institutionerne og af Den Europæiske Centralbank før tiltrædelsen vedtagne retsakter, som af Rådet, Kommissionen eller Den Europæiske Centralbank er udfærdiget på estisk, lettisk, litauisk, maltesisk, polsk, slovakisk, slovensk, tjekkisk og ungarsk, får fra tiltrædelsen gyldighed på samme vilkår som de tekster, der er udfærdiget på de elleve nuværende sprog. De offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*, såfremt teksterne på de nuværende sprog er blevet offentliggjort på denne måde.«

Forordning nr. 1

6 Ifølge artikel 1 i Rådets forordning nr. 1 af 15. april 1958 om den ordning, der skal gælde for Det europæiske økonomiske Fællesskab på det sproglige område (EFT 1952-1958 I, s. 59), som ændret ved tiltrædelsesakten, er Unionens officielle sprog:

»dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk«.

7 Forordningens artikel 4 bestemmer:

»Forordninger og andre dokumenter, der er almengyldige, affattes på de tyve officielle sprog.«

8 Det hedder i forordningens artikel 5:

»*Den Europæiske Unions Tidende* udkommer på de tyve officielle sprog.«

9 Forordningens artikel 8 har følgende ordlyd:

»Har en medlemsstat flere officielle sprog, bestemmes det efter anmodning fra den pågældende stat, hvilket sprog der skal anvendes på grundlag af de almindelige regler i den pågældende stats lovgivning.«

10 Det bestemmes i artikel 199 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2454/93 af 2. juli 1993 om visse gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 om indførelse af en EF- toldkodeks (EFT L 253, s. 1):

»Med forbehold af eventuel anvendelse af strafferetlige bestemmelser indebærer det, at der til et toldsted indgives en angivelse, som er underskrevet af klarereren eller hans repræsentant, en forpligtelse i henhold til gældende bestemmelser med hensyn til:

— rigtigheden af oplysningerne i angivelsen

— ægtheden af de vedlagte dokumenter, og

— overholdelse af samtlige forpligtelser, der gælder i forbindelse med henførsel af varerne under den pågældende procedure.«

*De nationale bestemmelser*

11 § 293, stk. 1, litra d), i lov nr. 13/1993 (herefter »toldloven«) bestemmer:

»Den, der bevirker, at varer udleveres på grundlag af uægte, ændrede eller forfalskede dokumenter eller på grundlag af ukorrekte eller falske oplysninger, overtræder toldbestemmelserne.«

**Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål**

12 Skoma-Lux er vinimportør og vinforhandler. Den 30. september 2004 pålagde toldkontoret i Oloumoc selskabet en bøde for en overtrædelse af toldbestemmel-

serne, som selskabet anførtes at have begået gentagne gange den 11. marts, den 22. marts, den 23. marts, den 6. april, den 15. april, den 18. maj og den 20. maj 2004. Tolddirektoratet stadfæstede denne afgørelse ved afgørelse af 10. januar 2005, og den 16. marts 2005 anlagde Skoma-Lux sag ved Krajský soud (landsretten) i Ostrava med påstand om annullation af denne afgørelse.

13 Det gjordes gældende, at Skoma-Lux havde begået en overtrædelse af toldbestemmelserne, idet selskabet havde afgivet urigtige oplysninger om tariferingen af rødvinen, Kagor VK. Tolddirektoratet var ikke alene af den opfattelse, at selskabet havde tilsidesat visse bestemmelser i den tjekkiske toldlov i den affattelse, der var gældende inden Den Tjekkiske Republiks tiltrædelse af Unionen, men ligeledes, at selskabet havde begået en overtrædelse af toldbestemmelserne i henhold til lovens § 293, stk. 1, litra d), ved at tilsidesætte artikel 199, stk. 1, i forordning nr. 2454/93.

14 Skoma-Lux har delvist støttet sit annullationssøgsmål på, at fællesskabsbestemmelserne ikke kan finde anvendelse på de overtrædelser, som foreholdes selskabet, herunder overtrædelser begået efter Den Tjekkiske Republiks tiltrædelse af Unionen, da de fællesskabsretlige bestemmelser, som toldmyndighederne anvendte på tidspunktet, hvor de omtvistede handlinger blev begået, ikke var blevet offentliggjort på tjekkisk.

15 Tolddirektoratet har gjort gældende, at det tjekkiske finansministerium har offentliggjort tjekkiske oversættelser af de relevante toldbestemmelser i elektronisk form, at Skoma-Lux kunne gøre sig bekendt med disse bestemmelser hos toldvæsenet, og endelig at dette selskab, som længe har drevet handel på det internationale marked, havde kendskab til de relevante fællesskabsbestemmelser.

16 På denne baggrund har Krajský soud i Ostrava besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 58 i [tiltrædelsesakten], i medfør af hvilken Den Tjekkiske Republik den 1. maj 2004 blev medlem af Den Europæiske Union, fortolkes således, at en medlemsstat over for en borger kan anvende en forordning, som på tidspunktet for dens anvendelse ikke var forskriftsmæssigt offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på den pågældende medlemsstats officielle sprog?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende, er den pågældende forordnings uanvendelighed over for en borger da et spørgsmål om fortolkning eller et spørgsmål om fællesskabsrettens gyldighed i artikel 234 EF's forstand?

3) Såfremt Domstolen måtte fastslå, at det præjudicielle spørgsmål vedrører gyldigheden af en fællesskabsretsakt som omhandlet i sag 314/85, Foto-Frost, Sml. 1987, s. 4199, er forordning nr. 2454/93 da ugyldig i forhold til sagsøgeren og dennes tvist med toldmyndighederne som følge af en ikke-forskriftsmæssig offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende* i henhold til artikel 58 i tiltrædelsesakten?«

## Om de præjudicielle spørgsmål

*Det første spørgsmål*

17 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om det i medfør af tiltrædelsesaktens artikel 58 er tilladt at gøre bestemmelser i en fællesskabsforord-

ning gældende over for borgerne, når denne forordning ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på den pågældende stats sprog, selv om dette sprog er et af Unionens officielle sprog.

18 Den forelæggende ret har anført, at Domstolen i dom af 15. maj 1986, Oryzomyli Kavallas m.fl. (sag 160/84, Sml. s. 1633, præmis 11-21), allerede har beskæftiget sig med spørgsmålet, om en utilstrækkelig offentliggørelse af en retsakt i *Den Europæiske Unions Tidende* bevirker, at bestemmelserne ikke kan gøres gældende over for borgerne. I denne dom tog Domstolen hensyn til, at borgerne ikke havde mulighed for at gøre sig bekendt med den lovgivning, som blev gjort gældende over for dem.

19 For så vidt angår hovedsagen er den forelæggende ret af den opfattelse, at flertallet af de berørte gør sig bekendt med retsregler i elektronisk form, og at en manglende offentliggørelse af en fællesskabsretsakt i *Den Europæiske Unions Tidende* derfor ikke betyder, at der ikke er adgang til den. Unionen har offentliggjort foreløbige eller foreløbigt reviderede oversættelser på internettet, og det er normalt at søge fællesskabsret i databaser, såsom EUR-lex, der giver online-adgang til EU-retten.

20 Ifølge den forelæggende ret kunne det i denne sammenhæng forekomme berettiget, at anvendelse af fællesskabsbestemmelser, som ikke er blevet offentliggjort på det pågældende sprog, bedømmes individuelt, idet der tages hensyn til borgerens mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af det relevante dokument. I en sag som hovedsagen måtte sagsøgeren nødvendigvis være informeret, fordi selskabet driver international virksomhed, og fordi forpligtelsen til præcist at deklarere de indførte varer følger af en toldbestemmelse, som kendes i alle medlemsstaterne.

21 Den forelæggende ret har imidlertid anerkendt, at retssikkerhedsprincippet og princippet om ligebehandling af borgerne navnlig sikres ved et ubetinget krav om forskriftsmæssig offentliggørelse af lovgivning på adressatens officielle sprog (jf. dom af 1.10.1998, sag C-209/96, Det Forenede Kongerige mod Kommissionen, Sml. I, s. 5655, præmis 35, og af 20.5.2003, sag C-108/01, Consorzio del Prosciutto di Parma og Salumificio S. Rita, Sml. I, s. 5121, præmis 89). Retsusikkerheden forstærkes endvidere, hvis der foreligger flere, ikke-officielle oversættelser, som udviser forskelle.

Indlæg for Domstolen

22 Skoma-Lux er af den opfattelse, at forordning nr. 2454/93 ikke kunne gøres gældende over for selskabet, da forordningen ikke var blevet oversat til tjekkisk. Selskabet bestrider i øvrigt påstanden om, at selskabet må formodes at kende denne lovgivning henset til dets internationale handelsaktivitet.

23 Skoma-Lux har gjort gældende, at selskabet ikke inden oversættelsen af fællesskabslovgivningen til tjekkisk kunne vide, hvilke bestemmelser der konkret ville finde anvendelse, da den tjekkiske toldlov for så vidt angår tariferingen af vin, som er genstand for hovedsagen, udviste visse forskelle i forhold til EF-toldkodeksen. Selskabet har herved gjort gældende, at den nye tarifering i forordning nr. 2454/93 blev indført på dets foranledning, da det tog kontakt med Kommissionen, og at det følgelig ikke kan gøres gældende over for selskabet, at det bevidst har ignoreret disse bestemmelser.

24 Den tjekkiske, lettiske og svenske regering er af den opfattelse, at en af betingelserne for at kunne gøre fællesskabsretten gældende over for borgerne i den pågældende medlemsstat i medfør af artikel 254 EF, sammenholdt med tiltrædelsesaktens artikel 2 og 58, er, at denne er blevet forskriftsmæssigt offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på medlemsstatens sprog.

25 De har bl.a. påberåbt sig princippet om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, ligebehandlingsprincippet og retssikkerhedsprincippet.

26 Disse regeringer har desuden anført, at elektroniske udgaver af oversættelserne, som måtte foreligge inden den elektroniske offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende,* ikke frembyder tilstrækkelig retssikkerhed.

27 Den estiske regering er af den opfattelse, at det fremgår af artikel 254 EF, at offentliggørelsen af afledt fællesskabsret i *Den Europæiske Unions Tidende* på de nye medlemsstaters officielle sprog fra disses tiltrædelse udgør en forpligtelse for Unionen, og at manglende offentliggørelse udgør en tilsidesættelse af denne forpligtelse.

28 Da retsprincippet imidlertid kun kræver, at borgerne i en medlemsstat kan få et nøjagtigt kendskab til omfanget af de forpligtelser, lovgivningen pålægger dem, skal der ifølge den estiske regering tages hensyn til muligheden for at gøre sig bekendt med retsakter via internettet. Dette gælder for brugere af internettet, som kender til de retsændringer, deres hjemlands tiltrædelse af Unionen indebærer. De, der som Skoma-Lux dagligt er konfronteret med fællesskabsretten i forbindelse med deres erhvervsaktivitet, tilhører denne kategori af »informerede borgere«.

29 Den polske regering finder på grundlag af en tilsvarende analyse, at en borger i en medlemsstat kun kan undgå de negative følger af anvendelsen af bestemmelser i en retsakt, som ikke formelt er blevet offentliggjort på medlemsstatens sprog, hvis det godtgøres, at vedkommende ikke på anden vis var bekendt med indholdet af denne retsakt.

30 Ifølge Kommissionen kan bestemmelserne i en forordning ikke gøres gældende over for en borger, hvis forordningen ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på den pågældende medlemsstats sprog på tidspunktet, hvor medlemsstatens myndigheder anvender den.

31 Kommissionen har imidlertid foreslået, at der tages hensyn til muligheden for at gøre sig bekendt med teksten på et andet sprog eller ad elektronisk vej. Den har således anført, at den pågældende toldforordning blev offentliggjort på EUR-Lex-hjemmesiden den 23. november 2003, derefter på tryk den 30. april 2004 og fremlagt i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationers (Publikationskontoret) lokaler. Forordningen blev endelig offentliggjort i uændret form i en særudgave af *Den Europæiske Unions Tidende* den 27. august 2004.

Domstolens besvarelse

32 Det fremgår af tiltrædelsesaktens artikel 2, at de retsakter, der er vedtaget af institutionerne før tiltrædelsen, er bindende for de nye medlemsstater og gælder i disse stater fra tiltrædelsesdatoen. De kan imidlertid kun gøres gældende over for fysiske og juridiske personer i disse stater på de generelle vilkår, der gælder for gennemførelsen af fællesskabsretten i medlemsstaterne, og som er fastsat i de oprindelige traktater og for de nye medlemsstaters vedkommende i selve tiltrædelsesakten.

33 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 254, stk. 2, EF, at en forordning kun har retsvirkninger, såfremt den er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende.*

34 Det fremgår videre af tiltrædelsesaktens artikel 58, sammenholdt med artikel 4, 5 og 8 i forordning nr. 1, at der ved en forskriftsmæssig offentliggørelse af en fællesskabsforordning for en medlemsstat, hvis sprog er et officielt sprog i Unionen, forstås offentliggørelse heraf på dette sprog i *Den Europæiske Unions Tidende.*

35 Det er følgelig under disse forudsætninger, at bestemmelserne i de oprindelige traktater og de retsakter, der er vedtaget af institutionerne og Den Europæiske Centralbank før tiltrædelsen, i medfør af tiltrædelsesaktens artikel 2 skal iværksættes i de nye medlemsstater.

36 Foruden den legitimitet, som den udleder af selve traktatens ordlyd, er alene en sådan fortolkning forenelig med retssikkerhedsprincippet og princippet om forbud mod forskelsbehandling.

37 Det fremgår således af dom af 25. januar 1979, Racke (sag 98/78, Sml. s. 69, præmis 15), at en retsakt udstedt af en fællesskabsinstitution, såsom den i hovedsagen omhandlede forordning, ikke kan gøres gældende over for fysiske og juridiske personer i en medlemsstat, før disse har haft lejlighed til gøre sig bekendt hermed ved en forskriftsmæssig offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende.*

38 Domstolen har fastslået, at hensynet til retssikkerheden kræver, at fællesskabslovgivningen giver de berørte mulighed for at få et nøjagtigt kendskab til omfanget af de forpligtelser, der herved pålægges dem, hvilket kun kan sikres ved forskriftsmæssig offentliggørelse af den pågældende lovgivning på adressatens officielle sprog (jf. i denne retning bl.a. dom af 26.11.1998, sag C-370/96, Covita, Sml. I, s. 7711, præmis 27, af 8.11.2001, sag C-228/99, Silos, Sml. I, s. 8401, præmis 15, og dommen i sagen Consorzio del Prosciutto di Parma og Salumificio S. Rita, præmis 95).

39 Det ville desuden være i strid med ligebehandlingsprincippet at anvende forpligtelser i henhold til en fællesskabslovgivning på samme vis på borgerne i de gamle medlemsstater, som har mulighed for at gøre sig bekendt med disse forpligtelser i *Den Europæiske Unions Tidende* på disse staters sprog, og på borgerne i de tiltrædende medlemsstater, hvor det ikke er muligt at gøre sig bekendt hermed på grund af en forsinket offentliggørelse.

40 Overholdelsen af disse grundlæggende principper er ikke i strid med princippet om fællesskabsrettens effektive virkning, da sidstnævnte princip ikke kan vedrøre bestemmelser, som endnu ikke kan gøres gældende over for borgerne.

41 Selv om det kan forekomme i overensstemmelse med princippet om loyalt samarbejde i artikel 10 EF, at de tiltrædende medlemsstater træffer alle egnede foranstaltninger for at sikre fællesskabsrettens effektive virkning i national ret, ville det, jf. ovenstående gennemgang, være contra legem at kræve, at de gør forpligtelser i almengyldige retsakter, som ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på disse medlemsstaters sprog, gældende over for borgerne.

42 Såfremt det blev antaget, at en retsakt, som ikke var blevet forskriftsmæssigt offentliggjort, kunne anvendes efter princippet om den effektive virkning, ville dette være ensbetydende med at lade borgerne i den pågældende medlemsstat bære de negative følger af den manglende overholdelse af den forpligtelse, som påhviler fællesskabsadministrationen, til at stille al gældende fællesskabsret til rådighed på alle Unionens officielle sprog på tiltrædelsesdatoen (jf. i denne retning Rackedommen, præmis 16).

43 Det er korrekt, således som det er gjort gældende i visse indlæg, at Domstolen i dommen Oryzomyli Kavallas m.fl., præmis 11-21, allerede har beskæftiget sig med

spørgsmålet, om en utilstrækkelig offentliggørelse af en retsakt i *Den Europæiske Unions Tidende* under alle omstændigheder bevirker, at bestemmelserne ikke kan gøres gældende over for borgerne.

44 Men denne dom skal læses i sin kontekst og under hensyntagen til det spørgsmål, der var blevet forelagt Domstolen. Domstolen tog alene stilling til, om det var umuligt for et græsk selskab at gøre sig bekendt med fællesskabslovgivningen på tidspunktet for Den Hellenske Republiks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber. Spørgsmålet om en forskriftsmæssig offentliggørelse af lovgivningen opstod ikke som sådan. Domstolen prøvede kun, om et græsk selskab, som på tidspunktet for Den Hellenske Republiks tiltrædelse uretmæssigt — i forhold til fællesskabsretten — havde indgivet ansøgninger til de nationale myndigheder med henblik på at opnå fritagelse af importafgifter, alligevel kunne tilstås fritagelse, da både selskabet og den græske forvaltning havde haft vanskeligt ved at gøre sig bekendt med fællesskabslovgivningen og at anvende de nye regler fejlfrit.

45 Den forelæggende ret, visse medlemsstater, som har indgivet indlæg, og Kommissionen har anført, at sagsøgeren i hovedsagen naturligvis kendte de fællesskabsregler, der fandt anvendelse, da selskabet driver international handel og nødvendigvis må kende toldforpligtelserne, bl.a. forpligtelsen til præcist at deklarere indførte varer. I dette tilfælde bør fællesskabsbestemmelserne finde anvendelse, selv om de ikke var offentliggjort, da det kan godtgøres, at sagsøgeren faktisk havde kendskab til dem.

46 En sådan omstændighed er imidlertid ikke tilstrækkelig til, at fællesskabsbestemmelser, som ikke er blevet forskriftsmæssigt offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende,* kan gøres gældende over for en borger.

47 Endvidere har den forelæggende ret samt visse medlemsstater, som har indgivet indlæg, og Kommissionen ligeledes anført, at borgerne nu om dage almindeligvis gør sig bekendt med Fællesskabets retsregler i elektronisk udgave, og at følgerne af en manglende offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende* derfor bør relativiseres, og at det ikke længere er nødvendigt at antage, at manglende offentliggørelse skulle indebære manglende adgang til disse bestemmelser. Kommissionen har tilføjet, at den i hovedsagen omhandlede forordning blev offentliggjort på EUR-Lex-hjemmesiden den 23. november 2003, derefter på tryk den 30. april 2004 og fremlagt i Publikationskontorets lokaler.

48 Det skal imidlertid bemærkes, at selv om der faktisk er adgang til fællesskabslovgivningen på internettet, og borgerne i stigende omfang gør sig bekendt med denne via internettet, svarer en sådan tilrådighedsstillelse af lovgivningen ikke til en behørig offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende,* da der ikke i fællesskabsretten findes bestemmelser herom.

49 Det skal i øvrigt fremhæves, at visse medlemsstater har indført elektronisk offentliggørelse som gyldig form, men denne offentliggørelse er præcist reguleret i love eller administrative bestemmelser, som nøjagtigt bestemmer, i hvilke tilfælde en sådan offentliggørelse er gyldig. Under disse omstændigheder kan Domstolen ikke på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin antage, at denne form for tilrådighedsstillelse af fællesskabslovgivningen er tilstrækkelig til, at den også kan anvendes.

50 På fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin er den eneste autentiske udgave af en fællesskabsforordning den, der er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende,* hvorfor en elektronisk udgave forud for denne offentliggørelse ikke kan gøres gældende over for borgerne, selv om det siden skulle vise sig, at den svarer til den offentliggjorte.

51 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at tiltrædelsesaktens artikel 58 er til hinder for, at forpligtelser i fællesskabslovgivningen gøres gældende over for borgerne i en ny medlemsstat, når denne lovgivning ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på denne medlemsstats sprog, skønt dette sprog er et officielt sprog i Unionen, og selv om disse borgere på anden vis kunne have gjort sig bekendt med denne lovgivning.

*Det andet spørgsmål*

52 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en forordnings uanvendelighed over for borgerne i en medlemsstat, når fællesskabsforordningen ikke er blevet offentliggjort på denne stats sprog, er et spørgsmål om fortolkning eller et spørgsmål om forordningens gyldighed.

Indlæg for Domstolen

53 Den tjekkiske regering har med henvisning til Domstolens retspraksis anført, at manglende offentliggørelse af en fællesskabsforordning i *Den Europæiske Unions Tidende* ikke påvirker forordningens gyldighed, og at prøvelsen af virkningerne af den manglende offentliggørelse følgelig kun kan vedrøre fortolkningen af fællesskabsretten. Domstolen har nemlig fastslået, at gyldigheden af en sådan forordning ikke påvirkes af den omstændighed, at offentliggørelsen først fandt sted efter den fastsatte frists udløb, da denne forsinkelse kun kan have indflydelse på den dato, fra hvilken forordningen kan anvendes eller få virkning (dom af 29.5.1974, sag 185/73, König, Sml. s. 607, præmis 6).

54 Den lettiske regering er af den opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt en fællesskabsforordning, som ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, er uanvendelig i forhold til borgerne, er et spørgsmål om gyldighed, da virkningerne af denne uanvendelighed i det konkrete tilfælde er de samme, som hvis denne forordning ikke eksisterede. En national ret skal således lægge til grund, at forordningen aldrig har bestået, når den skal afgøre en tvist.

55 Ifølge Kommissionen, som herved henviser til Domstolens retspraksis, har spørgsmålet om, hvornår *Den Europæiske Unions Tidende* er til rådighed i de forskellige medlemsstater, hverken nogen indvirkning på datoen, fra hvilken en forordning anses for offentliggjort, eller på datoen, på hvilken den træder i kraft (jf. i denne retning Racke-dommen og dom af 25.1.1979, sag 99/78, Decker, Sml. s. 101). Følgelig kan den omstændighed, at en sproglig udgave af *Den Europæiske Unions Tidende* ikke er til rådighed, ikke i sig selv rejse tvivl om forordningens gyldighed eller ikrafttrædelsesdato.

56 Kommissionen er derfor af den opfattelse, at spørgsmålet, om en forordning, som ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, kan gøres gældende over for en borger eller ej, er et spørgsmål om fortolkning af fællesskabsretten.

Domstolens besvarelse

57 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt en forordning, som ikke er blevet offentliggjort på en medlemsstats sprog, er ugyldig i medfør af artikel 254, stk. 2, først punktum, EF, tiltrædelsesaktens artikel 2 og 58 samt artikel 4 og 5 i forordning nr. 1.

58 Det er ubestridt, at disse bestemmelser ikke har nogen betydning for gyldigheden af en forordning, som finder anvendelse i de medlemsstater, hvor den er blevet offentliggjort forskriftsmæssigt.

59 Desuden har den omstændighed, at forordningen ikke kan gøres gældende over for borgerne i den medlemsstat, på hvis sprog den ikke er blevet offentliggjort, ingen indvirkning på det forhold, at den som en del af gældende fællesskabsret er bindende for den pågældende medlemsstat fra tiltrædelsesdatoen.

60 En fortolkning af bestemmelserne nævnt i nærværende doms præmis 57 set under ét, således som den fremgår af besvarelsen af første spørgsmål, har til formål og som følge, at de forpligtelser, som en fællesskabsforordning pålægger borgerne i en medlemsstat, ikke kan gøres gældende, før borgerne kan gøre sig bekendt med dem på officiel og utvetydig vis.

61 Det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at Domstolen har foretaget en fortolkning af fællesskabsretten som omhandlet i artikel 234 EF ved at fastslå, at en fællesskabsforordning, som ikke er offentliggjort på en medlemsstats sprog, ikke kan gøres gældende over for borgerne i denne stat.

*Det tredje spørgsmål*

62 Under hensyn til besvarelsen af det andet spørgsmål er det ufornødent at tage stilling til gyldigheden af en sådan fællesskabsforordning.

**Anmodning om begrænsning af de tidsmæssige virkninger af nærværende dom**

63 Den tjekkiske regering har anmodet Domstolen om at begrænse de tidsmæssige virkninger af dommen til datoen for offentliggørelsen af de forelagte spørgsmål i *Den Europæiske Unions Tidende,* dog således at denne begrænsning ikke kan gøres gældende over for sagsøgere, som allerede har anfægtet anvendelsen af ikke-offentliggjorte bestemmelser, eller som har fremsat krav om erstatning for det herved lidte tab.

64 Regeringen har gjort gældende, at de to grundlæggende kriterier, som er bestemmende for, hvorvidt der kan træffes afgørelse om at begrænse de tidsmæssige virkninger af en dom, er opfyldte i denne sag, nemlig at de berørte personer har handlet i god tro, og at der er risiko for alvorlige problemer, som ikke kun er af økonomisk karakter.

65 Den lettiske regering har fremsat samme anmodning, men til datoen for nærværende doms afsigelse, således at det ikke længere vil være muligt at anfægte afgørelser, som er truffet i god tro med hjemmel i fællesskabslovgivning, som endnu ikke var offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende,* og som ikke er blevet anfægtet af deres adressater.

66 Denne regering er af den opfattelse, at alle medlemsstater, som tiltrådte Unionen den 1. maj 2004, handlede i god tro, da de iværksatte de fællesskabsretlige forskrifter, som på daværende tidspunkt endnu ikke var blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende.* Hvis det under hensyntagen til nærværende doms udfald blev nødvendigt at annullere de i denne forbindelse trufne administrative afgørelser på grund af manglende hjemmel, ville det medføre et stort antal anmodninger om annullation og alvorlige økonomiske konsekvenser, ikke kun for medlemsstaternes budgetter, men tillige for Unionens.

67 Det bemærkes herved, at Domstolen i forbindelse med en præjudiciel forelæggelse vedrørende fortolkningen af en fællesskabsretlig bestemmelse kun undtagelsesvis og under anvendelse af et almindeligt retssikkerhedsprincip, der er knæsat i Fællesskabets retsorden, vil finde anledning til at begrænse muligheden af at påberåbe sig den således fortolkede bestemmelse med henblik på anfægtelse af tidligere i god tro stiftede retsforhold (jf. bl.a. dom af 8.4.1976, sag 43/75, »Defrenne II«, Sml. s. 455, præmis 72-75, og af 6.3.2007, sag C-292/04, Meilicke m.fl., Sml. I, s. 1835, præmis 35).

68 Denne retspraksis vedrører imidlertid et andet forhold end i nærværende sag. Der er i denne sag ikke tale om at begrænse de tidsmæssige virkninger af en dom afsagt af Domstolen vedrørende fortolkningen af en fællesskabsretlig bestemmelse, men om at begrænse virkningerne af en dom, som vedrører selve muligheden for at gøre en retsakt gældende på en medlemsstats område. Følgelig kan denne retspraksis ikke overføres til nærværende sag.

69 Det skal ligeledes bemærkes, at når Domstolen annullerer en forordning, angiver den i medfør af artikel 231 EF, dersom den skønner det nødvendigt, hvilke af den annullerede forordnings virkninger der skal betragtes som bestående.

70 Heraf følger, at selv om en retsakt er ulovlig og skal anses for aldrig at have eksisteret, kan Domstolen i medfør af en udtrykkelig bestemmelse i EF-traktaten beslutte, at den alligevel får visse retsfølger.

71 De samme retssikkerhedsmæssige krav byder, at der gælder det samme for nationale afgørelser truffet i henhold til fællesskabsretlige bestemmelser, som ikke kan gøres gældende på visse medlemsstaters område som følge af, at de ikke er blevet forskriftsmæssigt offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på de pågældende

medlemsstaters sprog, med undtagelse af afgørelser som ved afsigelsen af nærværende dom er blevet påklaget eller indbragt for en retsinstans.

72 Medlemsstaterne er således i henhold til fællesskabsretten ikke forpligtet til at genoptage administrative eller indenretlige afgørelser truffet på grundlag af sådanne bestemmelser, såfremt afgørelserne er blevet endelige i medfør af de relevante nationale bestemmelser.

73 I henhold til fællesskabsretten vil det kun forholde sig anderledes i ganske særlige tilfælde, hvor der på grundlag af bestemmelserne nævnt i nærværende doms præmis 71 er truffet administrative foranstaltninger eller retsafgørelser, navnlig repressive, som krænker grundlæggende rettigheder, hvilket det inden for disse grænser tilkommer de kompetente nationale myndigheder at konstatere.

**Sagens omkostninger**

74 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

1) **Artikel 58 i akten vedrørende vilkårene for Den Tjekkiske Republiks, Republikken Estlands, Republikken Cyperns, Republikken Letlands, Republikken Litauens, Republikken Ungarns, Republikken Maltas, Republikken Polens, Republikken Sloveniens og Den Slovakiske Republiks tiltrædelse og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Den Europæiske Union, er til hinder for, at forpligtelser i fællesskabslovgivningen gøres gældende over for borgerne i en ny medlemsstat, når denne lovgivning ikke er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* på denne medlemsstats sprog, skønt dette sprog er et officielt sprog i Den Europæiske Union, og selv om disse borgere på anden vis kunne have gjort sig bekendt med denne lovgivning.**

2) **Domstolen har foretaget en fortolkning af fællesskabsretten som omhandlet i artikel 234 EF ved at fastslå, at en fællesskabsforordning, som ikke er offentliggjort på en medlemsstats sprog, ikke kan gøres gældende over for borgerne i denne stat.**

Underskrifter